

SUMMARY

Matviienko Lesia, Khomenko Liubov. Specifics of crowdsourcing for teaching philological disciplines in the system of higher education.

The modern system of higher education requires the use of the latest information and communication technologies (ICT) for the thorough organization of the educational process and comprehensive coverage of effective methods and means of teaching in universities. By virtue of its specificity, the crowdsourcing model of searching, analyzing, collecting and interpreting information has always been more complementary to the business sphere, where it is required to reduce the cost of processing a large amount of data by many participants in the process. But in recent years, this methodology has begun to spread to the education sector, which has its positive and negative sides. Crowdsourcing is one of the least common and little-researched teaching methods for attracting ICT in the modern educational space. The article describes the main definitions of the concept of “crowdsourcing”, highlights the methods and means of its application in the system of modern higher education, analyzes the positive and negative aspects of the use of crowdsourcing in the educational space of universities, suggests ways of assimilation of crowd technologies with teaching philological disciplines.

Selected areas of application of crowdsourcing have advantages over traditional models of research procedures in the teaching of philological disciplines in higher education institutions (lower cost, higher speed or productivity, etc.). Crowdsourcing opportunities for the organization of auxiliary research procedures during teaching philological disciplines should attract the attention of applied and academic researchers. This type of crowdsourcing application meets the need to work with a growing amount of data and can be effectively implemented using existing ICT.

Key words: crowdsourcing, crowd technologies, information and communication technologies, philological disciplines, higher education.

УДК 378.2:373.2:37.091.12-043.5+314.151.3-054.73

Мар’яна Незамай

ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

ORCID ID 0000-0003-3358-3372

DOI 10.24139/2312-5993/2020.05-06/126-136

ЗМІСТ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ДІТЬМИ ТА ЇХНІМИ БАТЬКАМИ

У статті проаналізовано зміст формування готовності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до педагогічної взаємодії з внутрішньо переміщеними дітьми та їхніми батьками; окрім цього висвітлено основні форми та методи формування означеної готовності; визначено ключові принципи партнерської взаємодії вихователь – дитина – батьки (опікуни); розкрито процес

підготовки майбутніх вихователів у закладі вищої освіти під час опанування навчальними предметами загального та професійного циклу.

Ключові слова: педагогічна взаємодія, підготовка майбутніх вихователів, внутрішньо переміщені особи, зміст, форми та методи формування готовності фахівця до професійної діяльності.

Постановка проблеми. Ситуація розвитку суспільства й системи освіти в сучасних умовах вимушеного внутрішнього переміщення значної кількості населення України вимагають удосконалення і поширення педагогічної взаємодії провідних виховних систем – сім'ї та освітніх установ. Потреба у зміні освітньо-виховної практики в роботі з дітьми із сім'ї ВПО, наданні педагогічної допомоги батькам у пристосуванні до нових умов життя вимагає високопрофесійної діяльності фахівців. Тому педагогічна взаємодія постає важливою складовою в підготовці майбутнього вихователя до роботи з дітьми та їхніми батьками. У її основі покладено активну співпрацю, без якої неможливий процес становлення та розвитку особистості.

Ефективність означеної взаємодії передбачає розуміння фахівцями проблем внутрішньо переміщених сімей та їх перспектив в адаптації на новій території. Отже, майбутнього вихователя необхідно орієнтувати на зміст педагогічної взаємодії, спрямованої на соціальну підтримку дошкільників та їхніх батьків; психологічну діагностику; відновлення втрачених і формування нових форм взаємодії членів сім'ї й дитини з однолітками та дорослими (Мельник, 2015).

Аналіз актуальних досліджень. Зміст, завдання педагогіки взаємодії описано у працях таких учених, як: А. Белкін, І. Зимова, Є. Коротаєва, А. Кравченко, М. Щевандрін. Організація навчального співробітництва в колективних та групових формах роботи представлена в наукових дослідженнях А. Донцова, А. Петровського, В. Фляківа, Д. Фельдштейна, Г. Цукермана, С. Якобсона (Ящук, 2020).

Мета статті – проаналізувати й визначити зміст, форми та методи формування готовності майбутніх вихователів до педагогічної взаємодії з внутрішньо переміщеними дітьми та їхніми батьками.

Виклад основного матеріалу. Процес формування готовності майбутнього вихователя до роботи з сім'ями дітей ВПО передбачав урахування потреб практики дошкільного виховання та освітніх можливостей ЗВО. Основою їх роботи був принцип любові до дитини, ідейними розробниками якого були Я. Корчак, М. Монтесорі, Ж.-Ж. Руссо, В. Сухомлинський.

Прогресивним видавалося запровадження в роботі методу багаторольової структури сімейного колективу. Реалізовували його шляхом налагодження різної за формами й методами взаємодії дитини з

дорослими за умови сприйняття дошкільного закладу як чинника емоційної та фізичної безпеки, який сприяє вільному розвитку та самостійності вихованця (за П. Лесгафтом) (Лесгафт, 1988).

Означена категорія дітей вирізняється інтерналізованою (спостерігається усамітнення, депресія, відсутність ігрової діяльності, лякливність, головні болі) та екстерналізованою поведінкою (вияв агресії, ворожості до інших, зухвалості, помітним є знущання над тваринами). Вияв пасивного протесту відображається в уникненні спілкування, небажанні брати участь у групових іграх, утечах із ЗДО. Частими в них є й різні види прив'язаності. Серед них негативна (невротична), амбівалентна, уникаюча, дезорганізована, що зумовлюють проблеми у вихованні, психосоматичні захворювання, симптоми «магічного мислення», формування почуття провини, страх залишитися на одинці, унеможливлюються взаємини дітей.

Саме тому зміст педагогічної взаємодії передбачає всебічне вивчення існуючого становища сім'ї; визначення потенційних виховних можливостей родини та вплив на неї зовнішніх факторів: з цією метою досліджують індивідуальні особливості дитини, рівень матеріальної спроможності батьків.

Першочерговим для вихователя (психолога чи соціального працівника) було налаштування родини на емоційну стабільність та позбавлення переживань травмуючої ситуації. Змістом формування означеної готовності стало формування навичок співпраці з компетентними фахівцями в цій сфері.

Майбутній педагог ЗДО в роботі з сім'ями дітей ВПО оволодівав діагностичними методами. На думку Н. Бочкор, Є. Дубровської, О. Залеської, Л. Мельник, ними є: бесіда, спостереження, опитування експертів, вивчення документів, анкетування батьків чи осіб, що їх заміняють.

Так, під час бесіди з'ясовували загальне домашнє самопочуття дитини, її основні захоплення, ставлення до однолітків та природних і соціальних явищ. Спілкування з батьками супроводжувалось увагою майбутнього фахівця до їх віку, рівня освіти, доходів та працевлаштування (Бочкор та ін., 2014).

Відповідно до плану велося й спостереження за сім'єю, орієнтоване на з'ясування важливих характеристик родини (стан здоров'я, рівень соціалізації в громаді, колективі, стосунки з батьками та родичами).

Опитування експертів (соціального педагога, психолога, лікаря) дозволило з'ясувати ключові потреби та переваги в діяльності.

Робота з документами полягала в їх заповненні та вивченні вже наявних. Ця діяльність допомогла визначити орієнтири в організації виховного впливу, краще вивчити дошкільників, мінімізувати помилки в освітньому процесі. За позитивного результату, отриманого шляхом вивчення дітей із внутрішньо переміщених сімей, майбутній вихователь має, відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти в Україні, створити належні умови для реалізації психологічного, фізичного, соціального потенціалу вихованця; формування оптимістичного ставлення до життя; довіри до інших; механізмів саморозвитку; підтримки дитячої субкультури; прилучення до надбань світової та національної культури; формування ціннісного ставлення до людини і до себе (*Базовий компонент дошкільної освіти в Україні*).

Використання методу оцінки потреб передбачав отримання інформації про безпеку дитини та її сім'ї, здійснення комплексного аналізу оцінки потреб. Комплексна оцінка потреб включала визначення сімейних та соціальних стосунків, самоусвідомлення, самообслуговування й самопрезентацію. Ключовою була увага, звернена на потреби родини, її склад (повна, неповна, складна, проста), психологічний стан, можливість задоволення базових потреб дитини, мотивацію до співпраці.

Надбанням майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти стали методи, що стосуються соціалізації сім'ї дитини. Вони спрямовані на вирішення їхніх об'єктивних та суб'єктивних проблем, забезпечення правової бази, фахову підготовку працівників до групової роботи, а також створення умов для самореалізації особистості. На думки Л. Глушкової, продуктивним у роботі з найближчим оточенням дитини є груповий метод (Глушкова, 2016, с. 40-44).

Педагогічна взаємодія педагога орієнтується на роботу в мультидисциплінарній команді. Основними формами при цьому є індивідуальна робота, сімейне консультування, тренінги розвитку життєвих навичок, групи взаємодопомоги та взаємопідтримки, психокорекційні групи.

Також доцільно брати до уваги методи посередництва вихователя між внутрішньо переміщеною сім'єю та різними установами (до прикладу, школа, громадські організації). Пріоритетними в цій роботі були активні форми навчання та виховання всіх членів сім'ї новим способом життєдіяльності в умовах переселення.

Вкрай важливим було врахування вихователем труднощів молодих батьків у вихованні дітей, а саме: нерозуміння важливості дошкільного періоду в житті дитини, невміння критично оцінювати власну поведінку та

обирати ефективні виховні методи, надмірна жорстокість або вседозволеність. Задля їх усунення послуговувалися такими напрямками роботи: володіння правильно організованим спілкуванням, яке ґрунтується на основі особистісного підходу; залучення батьків до прогнозування розвитку дитини; заохочення їх до спільної діяльності.

Зокрема, ефективною в роботі з деневротизації емоційної сфери батьків була система тренінгів Томаса Гордона, які спрямовані на формування здатності до самоутотожнення їхньої поведінки з поведінкою, що притаманна демократичному стилю (*Тренінгове заняття з батьками «Щаслива дитина – благополучна родина»*; Гордон. *Тренінг ефективного родителя*); заняття, запропоновані Т. Мельник та інші тренінги, до прикладу, «Я хороший батько» (*Тренінг для батьків «Я – хороший батько!»*). Їхня мета – налагодити відкритий діалог між членами родини та педагогами ЗДО. Вони орієнтовані на роботу в такі етапи: створення комфортного спілкування, подолання стереотипів батьківського мислення; формування в членів сім'ї навичок самоаналізу й аналізу власної (нової педагогічно грамотної) і дитячої поведінки. У взаємодії з сім'ями дітей ВПО означені форми роботи корисні, оскільки дозволяють подолати ізоляцію дитини, навчають батьків боротися зі стресом і долати його.

Працюючи з батьками, вихователь концентрувався на спостережливості членів сім'ї, поведінці дитини; зважав на її запити та проблеми; у випадку неблагополучних ситуацій – обов'язково надавав рекомендації. Розвиток педагогічної культури членів сім'ї забезпечувався спрямованістю та адресованістю, зворотним зв'язком, індивідуальним підходом в організації освітнього процесу. Педагоги, урахувуючи особливості конкретних сімей, налагоджували діалог і спрямовували його на допомогу батькам у доборі ефективних форм та методів впливу на дитину.

У закладі дошкільної освіти доцільним було створення звичних дитячих умов проживання, сприяння набуттю нового кола друзів, навіювання впевненості в боротьбі з несприятливою ситуацією. Ученими доведено, що реакція дітей дошкільного віку на життєві кризи залежить у першу чергу від ставлення батьків до труднощів та стресів. Вихованці не в змозі зрозуміти, що відбувається навколо, тому потребують допомоги дорослих. Перший крок у роботі з членами родини – опанування знаннями про надання психологічної допомоги та стабілізацію власного емоційного стану.

Критерії для розробки батьківської програми педагогічної взаємодії з внутрішньо переміщеними сім'ями вбачали в таких правилах: інтерес до життя дошкільника; базове піклування про себе; уникнення розмов про

травмуючу ситуацію; єднання з іншими батьками задля обговорення виховних проблем.

Якщо в дошкільника проявляється надмірна прив'язаність до батьків, небажання відвідувати ЗДО, спостерігається низький рівень самостійності, то першочерговим постає підсилення впевненості сил вихованця, підкреслення його успіху, навіть незначного, заспокоєння розмовами, дотримання звичного режиму дня. Засмучену дитину необхідно розпитати про її страх, запропонувати певні види діяльності зі спільною участю всієї родини (приміром, малювання, фізичні або акторські ігри, спів тощо).

Уміння концентрувати увагу означеної категорії дітей на вирішенні проблеми, а не на її сутності, чуйність та співчуття, неупередженість, спілкування на засадах: «одне запитання – одна відповідь», обговорення одних і тих самих ситуацій за потреби, віра в дитину – стало вказівкою до роботи майбутнього фахівця (Бочкор та ін., 2014).

Погоджуємося з Н. Стаднік та Ю. Волинець щодо того, що завдання педагога в роботі з сім'єю дитини спрямовані на партнерську взаємодію, створення та підтримку виховного середовища, вивчення родинного досвіду задля вдосконалення власної практики, планування форм співпраці ЗДО із сім'єю (Стаднік та Волинець).

Таким чином, ключовими принципами партнерської взаємодії вихователь – батьки (опікуни) дитини стали: цілісність вивчення проблеми, комплексне застосування методів, зв'язок теорії із практикою, педагогічна об'єктивність, мобільність, міждисциплінарні зв'язки, компетентність, толерантність, рефлексія, творча діяльність, здатність до емпатії, варіативність функціонально-рольових позицій взаємодії.

Партнерство можливе за умови спільних інтересів і поглядів вихователів і батьків на освітній процес; вибору відповідних шляхів досягнення мети; єдиного інформаційного простору з питань фізичного розвитку та зміцнення здоров'я дитини; створення єдиного виховного середовища між закладом освіти та батьками.

Спільні форми виховної роботи: створення фотоальбомів, випуск фотогазети, тематичні виставки книг для дитячого читання та власних творів дітей, сімейні клуби за інтересами, походи на природу були потужними формами педагогічної взаємодії ЗДО та родини дитини дошкільного віку. Сприяли підтриманню зв'язку з сім'єю вихованця інтерактивний стенд «Ми і наші діти», спільна проектна діяльність майбутніх фахівців та батьків, організація круглих столів із залученням медиків, психологів, соціальних педагогів.

Готовність майбутніх педагогів закладу дошкільної освіти до роботи з означеною категорією осіб формується у ЗВО; перепідготовку забезпечують заклади післядипломної освіти. Тому нами розроблено навчальну програму з метою підготовки студентів до виховної роботи з дітьми з сімей ВПО, яку орієнтовано на фахівців спеціальності «Дошкільна освіта». Основними формами підготовки обрали лекції, практичні, семінари, а також педагогічну практику з веденням рефлексивного щоденника.

Під час вивчення предметів загального циклу формувалася здатність студентів проектувати завдання і зміст різних видів діяльності. За освітньо-професійною програмою вони оволодівали технологіями дошкільної інклюзивної освіти; навчалися індивідуальної та групової роботи з сім'ями дітей ВПО, формувалися їхні рефлексивні здібності.

Відповідно до змісту предметів «Політологія», «Соціологія», «Українська мова», «Економіка» майбутні педагоги опановували сутність проблем внутрішньо переміщених осіб, вивчали форми, методи та напрями роботи з ними, ставлення до проблеми в державі, зарубіжний досвід її ефективного розв'язання.

Вивчення предметів циклу професійної підготовки сприяло базовим знанням, умінням та навичкам роботи з внутрішньо переміщеними сім'ями. Їх зміст і методи формували уявлення студентів про психологічні особливості дітей; соціальні проблеми, захворювання, зумовлені переміщенням на нову територію. Детальне опанування означених предметів забезпечило подальше партнерство всіх учасників освітнього процесу.

Приміром, вивчення дисципліни «Конфліктологія в галузі освіти» сприяло формуванню навичок протидії конфліктам у педагогічній взаємодії та знань щодо ефективного виходу з конфліктної ситуації. Проте, з «Історії дошкільної педагогіки» виявили цінні здобутки в галузі навчання і виховання дітей з сімей ВПО. Адже в історії нації прослідковуємо випадки, які зумовлювали переселення українців, а відповідно й впливали на перебіг освітнього процесу.

Майбутніх педагогів залучали до активного обговорення проблем внутрішньо переміщених дітей шляхом застосування традиційних методів навчання: бесід, розповідей, пояснення, читання та обговорення педагогічної літератури, педагогічних новинок на заняттях «Дошкільна лінгводидактика», «Основи природознавства з методикою» та ін. Під час опанування навчальними курсами практикувалися: публічний виступ, тренінги, групова робота.

Стимулювали інтерес до вивчення матеріалу про особливості виховання означеної категорії дітей тренінги й активні методи навчання, а саме: метод нових варіантів, інформаційної недостатності, інформаційної насиченості, нових варіантів, метод щоденника та «мозкового штурму» (за І. Підласим).

Цілеспрямовано запроваджували ділові ігри (приміром, «Я і мої друзі»), які дозволили частково виявити мотиви навчання, інтереси студентів. Були й такі студенти, які ігнорували ділові ігри, посиляючись на відсутність знань чи мотивації до роботи з цією категорією дітей.

Сучасні фахівці використовували кваліметричні методики діагностування дошкільників; оцінювали їхні досягнення; урахували індивідуальні відмінності й розробляли дитиноцентричні, освітні, творчі та корекційно-розвивальні технології і методики. Упроваджували перспективні розвивальні та інформаційно-комунікаційні технології в навчально-виховному процесі ЗДО; добирали оптимальні методи, ефективні форми, різноманітні засоби педагогічного впливу на дітей у конкретних ситуаціях суб'єкт-суб'єктної взаємодії вихователя з ними (*Освітньо-професійна програма дошкільна освіта та іноземна мова першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, 2020*).

Майбутні вихователі оволодівали технологіями дошкільної інклюзивної освіти; навчалися організовувати групове й індивідуальне навчання та виховання дітей із особливими потребами; оцінювати самостійну діяльність з позицій культурно-історичної, духовної, педагогічної, екологічної, морально-естетичної, екологічної цінності. Опановували діагностичним інструментарієм щодо визначення особливостей порушень мовлення вихованців; прогнозували стан їхнього особистісного розвитку; будували стратегію педагогічного супроводу; планували та реалізували комплексний корекційно-розвивальний процес закладу дошкільної освіти, дотримуючись принципів толерантності та співробітництва (*Освітньо-професійна програма дошкільна освіта та іноземна мова першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, 2020*).

У підготовці майбутніх педагогів ЗДО до педагогічної взаємодії викладачі застосовували низку інтерактивних форм, методів і прийомів, серед них: аналіз помилок; діалог Сократа; аудіовізуальний метод навчання; дерево рішень»; брейнстормінг; дискусія із запрошенням батьків вихованців, внутрішньо переміщених осіб, представників соціального захисту; ділові та рольові ігри: «На новій території», «Один день з життя дошкільного закладу». Імпонували студентам запроваджені в

освітній процес майстер-класи «Давай поспілкуємося», «Мій метод», «Наша дитина: яка вона?».

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Таким чином, формування готовності майбутніх вихователів ЗДО до роботи з сім'ями дітей ВПО вимагає оволодіння ними знаннями соціально-побутової, медичної, педагогічної, психологічної та, власне, освітньої роботи. Провідне місце у формуванні готовності майбутнього педагога займає опанування діагностичними та освітніми методами, формами, засобами, а також способами налагодження партнерських взаємин з батьками, опікунами, іншими фахівцями, що ведуть роботу з цією категорією дітей.

Показником їх готовності до педагогічної взаємодії є: зміст, форми та методи вивчення сім'ї; знання виховної системи родини; уміння добирати відповідно до ситуації форми та методи взаємодії з дитиною та її батьками; вивчення і врахування в освітньому процесі закладу дошкільної освіти виховного досвіду сім'ї.

ЛІТЕРАТУРА

- Базовий компонент дошкільної освіти в Україні (*Basic component of education in Ukraine*). Retrieved from: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazoviy-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayin>.
- Бочкор, Н. П., Дубровська, Є. В., Залеська, О. В. та ін. (ред.) (2014). *Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період*. Київ: МЖПЦ «Ла Страда-Україна» (Bochkor, N. P., Dubrovskaya, E. V., Zaleska, O. V. et al. (Ed.) (2014). *Socio-pedagogical and psychological work with children in the conflict and post-conflict period*. Kyiv: La Strada-Ukraine International Center).
- Глушкова, Л. (2016). Моральне виховання дошкільників засобами літератури. *Таврійський вісник освіти*, 4, 40-44 (Hlushkova, L. (2016). Moral education of preschoolers by means of fiction. *Tavriia Bulletin of Education*, 4, 40-44).
- Лесгафт, П. Ф. (1988). *Избранные педагогические сочинения*. Москва (Lesgaft, P. F. (1988). *Selected pedagogical works*. Moscow).
- Мельник, Л. А. (2015). Психосоціальна допомога внутрішньо переміщеним дітям, їхнім батькам та сім'ям з дітьми зі Сходу України. У Л. С. Волинець (ред.), *Посібник для практиків соціальної сфери*. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Калита» (Melnyk, L. A. (2015). Psychosocial assistance to internally displaced children, their parents and families with children from Eastern Ukraine. In L. S. Volynets (Ed.), *Handbook for social practitioners*. Kyiv: Kalita Publishing House LLC).
- Освітньо-професійна програма дошкільна освіта та іноземна мова першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (26.04 2020) (Educational and professional program of preschool education and foreign language of the first (bachelor's) level of higher education (26.04 2020))*. Retrieved from: <https://npu.edu.ua/images>.
- Стаднік, Н. В., Волинець, Ю. О. *Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до партнерської взаємодії з батьками вихованців* (Stadnyk N. V., Volynets, Yu. O.

- Preparation of future preschool education specialists for partnership with parents of pupils*). Retrieved from: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5320.
- Т. Гордон. Тренінг ефективного родителя (T. Gordon. Effective parent training). Retrieved from: http://e-puzzle.ru/page.php?al=tomas_gordon_trening.
- Тренінг для батьків «Я – хороший батько!» (Training for parents «I am a good father!»). Retrieved from: <http://zakinppo.org.ua/onlajndovidnik-klasного-kerivnika/metodichni-rekomendacii>.
- Тренінгове заняття з батьками «Щаслива дитина – благополучна родина» (за проектом «Вчимося жити разом») (Training session with parents “Happy child – a prosperous family” (according to the project “Learning to live together”)) Retrieved from: <https://urok-ua.com/treningove-zanyattya>.
- Ящук, С. (2020). Педагогічна взаємодія як важлива складова професійно- педагогічної компетентності майбутнього вчителя технологій в умовах розвитку інформаційного суспільства (Yashchuk, S. (2020). Pedagogical interaction as an important component of professional and pedagogical competence of the future teacher of technologies in the conditions of development of information society). Retrieved from: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/8747/1/Pre-interaction.pdf>.

РЕЗЮМЕ

Незамай Марьяна. Содержание, формы и методы формирования готовности будущих воспитателей УДО к педагогическому взаимодействию с внутренне перемещенными детьми и их родителями.

В статье проанализировано содержание формирования готовности будущих воспитателей учреждений дошкольного образования к педагогическому взаимодействию с внутренне перемещенными детьми и их родителями; кроме этого освещены основные формы и методы формирования указанной готовности; определены ключевые принципы партнерского взаимодействия воспитатель – ребенок – родители (опекуны); раскрыт процесс подготовки будущих воспитателей в заведении высшего образования во время освоения учебных предметов общего и профессионального цикла.

Ключевые слова: педагогическое взаимодействие, подготовка будущих воспитателей, внутренне перемещенные лица, содержание, формы и методы формирования готовности специалиста к профессиональной деятельности.

SUMMARY

Nezamay Mariana. Contents, forms and methods of formation of future preschool teachers' readiness for pedagogical interaction with internally displaced children.

The situation of development of society and education system in modern conditions of forced internal movement of a significant number of the population of Ukraine requires improvement and dissemination of pedagogical interaction of leading educational systems – families and education institutions. The need to change the educational practice in work with children from ID families, providing pedagogical assistance to parents in adapting to new living conditions, requires high quality professional activities of teachers. Therefore, pedagogical interaction is an important component of training future preschool teachers to

work with children and their parents. It is based on active cooperation, without which the process of formation and development of the personality is impossible.

The purpose of the article is to analyze and determine the content, forms and methods of forming future preschool teachers' readiness for pedagogical interaction with internally displaced children and their parents.

The effectiveness of this interaction lies in the understanding of the problems of internally displaced families and the prospects for their adaptation in the new territory. Therefore, the future educator should focus on the content of pedagogical interaction with the families of ID children, which is aimed at studying the current situation of the family; identification of potential educational opportunities of the family and the influence of external factors on it; social support for preschoolers and their parents; social and psychological diagnostics; to restore the lost and form new forms of interaction between family members and children with peers, adults.

The method of multi-role structure of the family team was progressive in working with the families of ID children; diagnostic methods (interview, observation, expert evaluation, study of documents, questionnaires); needs assessment method; methods of mediation of the educator between the IDP family and various institutions.

Classes, trainings, family clubs of interest, creation of photo albums, publication of a photo newspaper, thematic exhibitions of books for children's reading and children's own works, nature trips were powerful forms of pedagogical interaction between the preschool teacher and the preschooler's family.

Thus, the formation of the readiness of future teachers of preschool education institutions to work with the families of ID children requires their mastery of knowledge of socio-domestic, socio-medical, socio-pedagogical, socio-psychological and, in fact, educational work. The leading place in the formation of the readiness of the future preschool teacher is occupied by mastering the diagnostic and educational methods, forms and means, as well as ways to establish partnerships with parents, guardians and other professionals who work with this category of children.

Key words: *pedagogical interaction, preparation of future preschool teachers, internally displaced persons, content, forms and methods of forming a specialist's readiness for professional activity.*